

## MAKAM BEKLENTİSİYLE HİZMET

Bediüzzaman'ın eserlerini okuyanlarca malumdur; şan, şöhret, maddi veya manevi makamlar hem kendisince hem de takipçilerince fersah fersah uzak durulması gereken manevi bir hastalık olarak tanımlanır. Bediüzzaman'ın hayatı bunun en büyük şahididir.

Bediüzzaman'a göre şan ve şöhreti isteyenlerin karşılaçacakları en büyük bir problem: **“ayn-ı riya ve insanı başkalarına kul köle edecek kadar ciddi bir hastalık”**<sup>1</sup> olacaktır. Zira bir makam beklentisi olan kişiler, amellinde *“rıza-yı İlahi”* yerine *“makamı elde etme”*yi koyarlar. Beklentisi içinde oldukları makam eğer haddlerinden ziyade ise bu defa o makama erişmek için kendilerinde olmayanı varmış gibi gösterme çabasıyla riyaya müracaat edeceklerdir. İnsanlar o makamı kendisine yakıştırmaya başladıkları andan itibaren de aslında kendisinde bulunmayanlarla tasannuya başlayarak insanların zannının kölesi olup, makamı muhafaza etme çabasına girecektir. Lemeat'daki **“Büyük görünme, küçülürsün”** manzumesi de bu iddiayı te'yid ediyor.

**“Ey enesi çifteli, kafası da kibirli! Şu mizanı bilmeli:  
Her adam için elbet cemiyet-i beşerde, içtimaî binada,  
Görmek görünmek için şu mertebe denilen bir penceresi var.”**

**“Ger pencere kamet-i kıymetinden yüksekse, tekebbürle tetâvül  
edecek, uzanacak.  
Ger pencere kamet-i himmetinden alçaksa, tevazuyla tekavvüs  
edecek, eğilecek.”**

**“Kâmillerde, büyüklük mikyasıdır küçüklük.  
Nâkıslarda, küçüklük mizanıdır büyüklük.”**<sup>2</sup>

Yukarıdaki girizgahı kaleme almamın sebab-i hikmeti, büyük Üstad'ın bir mektubu oldu. Risalelerin gayr-i münteşirlerinden olan **“Tılsımlar Mecmuası”**nın başına konulan bir mektupta, Ahmet Feyzi Ağabey'in Üstad'ın manevi makamını ispat sadedinde kaleme altığı **“Maidet'ül Kur'an”** isimli kitabını, Üstad değerlendirirken dedikleri şöyle:

**“Nurların fütuhatını kalben temaşa ederken, bazı has kardeşlerimin  
Nur'un tercümanına verdikleri makam noktasında baktım. O  
makama nisbeten fütihat az olmasından, o makamın şerefi için bir  
hırs ile vazife-i İlahiyeye karışmak gibi şekva geldi. Binler derece**

---

**şükür ve sırf rıza-yı İlahî noktasında bazı bîçarelerin Nur'la imanlarını kurtarmak cihetiyle binler hamd, sena ve şükür lâzımken, bir teşekki ve sıkıntı geldi. Sonra mahviyet ve terk-i enaniyet ve ihlas-ı tam ile aynı vaziyete baktım, gördüm ki: O fütuhatta binler hamd ü sena ve teşekkür ve manevî sürur ve sevinç ruhuma geldi. Ben o halde iken anladım ki, makamât-ı maneviye dahi mesleğimizde mevzubahis olmamalı. Eğer bazı has kardeşlerimin hakkımdan yüz derece ziyade bana verdikleri hisse ve makam hakikat olsa ve hakkım da olsa, mezkûr hakikat için bırakmağa, meslek-i Nuriyedeki ihlas-ı tamme bırakmağa mecbur eder.”<sup>3</sup>**

İşte büyüklüğün şen'i olan tevazu ve mahviyetin canlı şahidi... Son cümleye dikkat:

**“Eğer bazı has kardeşlerimin hakkımdan yüz derece ziyade bana verdikleri hisse ve makam hakikat olsa ve hakkım da olsa, mezkûr hakikat için bırakmağa, meslek-i Nuriyedeki ihlas-ı tamme bırakmağa mecbur eder.”**

Bu mektubu okuyan birisinin Risale-i Nur'da geçen ve Üstad'ın manevi makamını ihsas ettiren mektuplara, Üstad'ın verdiği cevaplarda, neden nazarları hep ötelere çevirdiğinin hikmetini anlamakta zorlanmaz sanıyorum.

Günümüzde makam beklentisiyle ortaya çıkanları tefekkür ediyorum. Bütün çaba ve gayretlerine rağmen insanların o makama onları yakıştıramadıklarını ibretle müşahede ediyorum. Sonra diyorum kendime *“Üstad'ım eğer sen de mahviyet ve terk-i enaniyet ve ihlas-ı tam ile hareket etmeyip makamât-ı maneviyeye nazarını çevirseydin, belki bugün dünyayla konuşan ve imana susayanlara koşan hakikatler olmayacaktı. Belki insanlar bu makam beklentisini bahane edip elindeki elmas hazinesini makamına alet ettiğini düşünüp onlara cam değeri vereceklerdi. Hem o maddi ve manevi menfaat kaçırdı, hem de ihlas kırılırdı.”*

**“Allah'a binlerle şükrediyorum ki, uzun seneler ihtiyarım haricinde olarak hizmet-i imaniyemi maddî ve mânevî kemalât ve terakkiyatıma ve azaptan ve Cehennemden kurtulmama ve hattâ saadet-i ebediyeme vesile yapmağıma, yahut herhangi bir maksada âlet yapmağıma mânevî gayet kuvvetli mânialar beni men ediyordu. Bu derunî hisler ve ilhamlar beni hayretler içinde bırakıyordu. Herkesin hoşlandığı mânevî makamâtı ve uhrevî saadetleri a'mâl-i salihâ ile kazanmak ve bu yola müteveccih olmak hem meşru hakkı olduğu, hem de hiç kimseye hiçbir zararı**

---

bulunmadığı halde ben ruhen ve kalben men ediliyordum. Rıza-yı İlâhîden başka fitrî vazife-i ilmiyenin sevkiyle, yalnız ve yalnız imana hizmet hususu bana gösterildi. Çünkü şimdi bu zamanda hiçbir şeye âlet ve tâbi olmayan ve her gayenin fevkinde olan hakaik-i imaniyeyi fitrî ubudiyetle, bilmeyenlere ve bilmek ihtiyacında olanlara tesirli bir surette bildirmek; bu keşmekeş dünyasında imanı kurtaracak ve muannidlere kat'î kanaat verecek bir tarzda, yani hiçbir şeye âlet olmayacak bir tarzda, bir Kur'ân dersi vermek lâzımdır ki, küfr-ü mutlakı ve mütemerrid ve inatçı dalâleti kırsın, herkese kat'î kanaat verebilsin. Bu kanaat de bu zamanda, bu şerait dahilinde, dinin hiçbir şahsî, uhrevî ve dünyevî, maddî ve mânevî bir şeye âlet edilmediğini bilmekle husule gelebilir.”<sup>4</sup>

Sadakte Büyük Üstad...

***Dipnotlar:***

1. bk. [Mesnev-i Nuriye, Katrenin Zeyli.](#)
2. bk. [Sözler, Lemeat.](#)
3. bk. *Maidet-ül Kur'an, Tılsım Mecmuası'nın Zeyli*
4. bk. [Emirdağ Lahikası-II, \(69. Maktup, Konuşan Yalnız Hakikattir\).](#)